

Ministry of Economic Affairs

Ruwvoerteelt: in het 5de Actieprogramma Nitraat

Harm Smit
Senior Beleidsmedewerker
Programma Mest

Inhoud

- Inleiding
- Milieu-resultaten 4de Actieprogramma
- Maatregelen 5de Actieprogramma
- Bedrijfs- en regio specifieke maatregelen
- Derogatie voor melkveebedrijven
- Conclusies

Harm Smit - Themadag CBGV - 12 februari 2015

Nitraatrichtlijn

- Mestbeleid (grotendeels) gebaseerd op Nitraatrichtlijn
- Doel Nitraatrichtlijn:
"de waterverontreiniging die wordt veroorzaakt of teweeggebracht door nitraten uit agrarische bronnen te verminderen, en verdere verontreiniging van dien aard te voorkomen".
- Water: grond- én oppervlaktewater
- Verontreiniging: ook eutrofiëring => ook fosfaat

Harm Smit - Themadag CBGV - 12 februari 2015

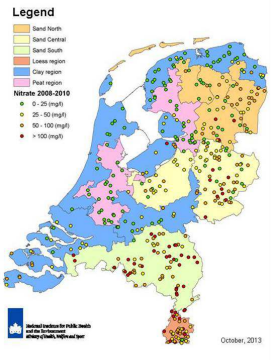
Milieuresultaten 4de Actieprogramma (en vorige)

Harm Smit - Themadag CBGV - 12 februari 2015

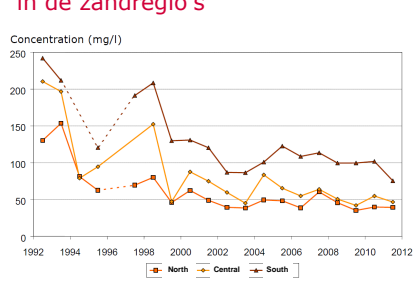
Gemeten grondwaterkwaliteit

Gemiddelde nitraatconcentratie 2008-2010

Harm Smit - Themadag CBGV - 12 februari 2015

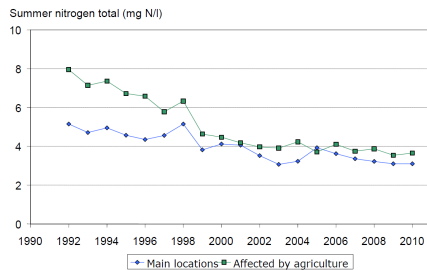
Gemeten grondwaterkwaliteit (Nitraat) in de zandregio's

Harm Smit - Themadag CBGV - 12 februari 2015

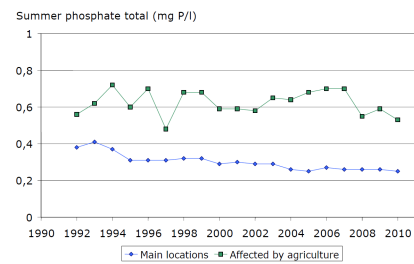
Stikstof in het oppervlakte water (zomer)

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Fosfaat in oppervlaktewater (zomer)

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Resultaten 4de Actieprogramma

- Het Nederlandse mestbeleid heeft door de jaren heen geleid tot een forse verbetering van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.
- We zijn er echter nog niet.
- De beoogde grondwater-kwaliteitsnorm van 50 mg Nitraat/liter wordt in het Zuidelijk en Centraal zand- en in het Lössgebied niet gehaald.
- Fosfaatgehalten in oppervlaktewater en vooral het effect van de landbouw daalt nauwelijks.

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Maatregelen in het 5de Actieprogramma

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Hoofdpunten

Hoofdpunten van NL 5de Nitraat actie programma:

1. Verbetering van de grondwaterkwaliteit in de zand en löss regio
2. Verbetering van oppervlaktewater-kwaliteit
3. Balans op de mestmarkt, door verplichte mestverwerking
4. Versterking van de handhaving
5. Calamiteiten

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

1. Verbetering van de grondwater kwaliteit

- **Klei en veen regio:** de concentratie van het grondwater is gemiddelde onder 50 mg/l zit
- Daarom worden er voor deze regio's geen extra maatregelen ingesteld (ten op zichte van 4de Actie programma)
- **Zuidelijk en Centraal Zandgebied en Lössgebied:** overschrijdingen in het grondwater boven 50 mg/l geconstateerd. Soms zelfs het gemiddelde niveau zelfs hoger dan 50 mg/l
- Daarom zijn extra maatregelen nodig.

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

1. Verbetering van de grondwater kwaliteit

- Specifieke maatregelen om 50 mg/l in het grondwater te halen:

Zuidelijke zand- en löss gebied

- Verhoging van de werkingscoëfficiënt voor stikstof in varkensmest van 70 naar 80% vanaf 2014
- 20% reductie van de gebruiksnormen van emissie-gevoelige gewassen (inclusief mais) vanaf 2015

Centraal en noordelijk zand gebied

- Verhoging van de werkingscoëfficiënt voor stikstof in varkensmest naar 80%.

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

2. Verbetering van het oppervlakte water

- Verlaging fosfaatgebruiksnormen:

	Derde AP		Vierde AP				Vijfde AP	
	2006	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Grasland								
grond met hoge fosfaattoestand	110	100	90	90	85	85	85	80
Fosfaatneutrale grond	110	100	95	95	95	95	95	90
grond met lage fosfaattoestand	110	100	100	100	100	100	100	100
Bouwland								
grond met hoge fosfaattoestand	95 (85)*	85	75	70	65	55	55	50
Fosfaatneutrale grond	95 (85)	85	80	75	70	65	65	60
grond met lage fosfaattoestand	95 (85)	85	85	85	85	85	80	75

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

3. Verplichte mestverwerking

- Doel: druk van de Nederlandse mestmarkt te halen.
- Verwerking ≈ export of bewerken dat de Nederlandse mestmarkt niet belast wordt.
- Verplichting geldt voor alle veehouders die een overschot produceren.
- Verplicht tot verwerking geldt voor een bepaald percentage van het overschot, gedifferentieerd naar regio.

Regio	Percentage
Overig:	10%
Oost:	30%
Zuid:	50%

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

4. Versterking van de handhaving

- Versterking van de handhaving is nodig om te komen tot actieve opsporing van overtreders
- Lik-op-stuk-beleid door bestuursdwang
 - bv. €11 per kg P, die niet verwerkt is (terwijl dat wel moest).
- Traceability van mest is essentieel in het systeem van gebruiksnormen
- Samenwerking Duitsland/Belgie versterkt.

- Maatregelen:
- Permanente AGR/GPS op transport
 - Onafhankelijke monsternamen

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

5. Calamiteitenregeling

- Extreme neerslag => (beperkte) reparatie bemesting
- Bij insecten of droogte schade => uitzondering voor vernietigen van de graszode.
 - Schade boven een minimum niveau en onafhankelijk aangetoond
 - Melding bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
- Stuifschade => beperkte uitzondering voor het bovengronds uitrijden van rundveemest.

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Derogatie 2014- 2017

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Derogatie 2014-2017

- In april is in het Nitraat-comité gestemd over de Nederlandse derogatie
- Deze biedt graslandbedrijven de mogelijkheid om meer dierlijke mest uit te rijden.
- In zuidelijk en centraal zandgebied tot 230 kg N/ha
- In overige regio's tot 250 kg N/ha.
- Graslandbedrijven zijn bedrijven met 80% grasland.
- Geen fosfaatkunstmest gebruikt worden.

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Bedrijfs en regionale aanpak

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Bedrijfs- en regio-specifieke aanpak

- Milieukundige doelstellingen kunnen soms worden behaald door specifieke ipv generieke maatregelen (zoals gebruiksnormen)
- Actieprogramma gaat uit van een regionale aanpak.
- In het 5de actieprogramma is ruimte gecreëerd voor equivalente maatregelen mits:
 - Equivalentie (wat betreft milieukundig resultaten) op wetenschappelijk basis wordt bereikt.
 - Adequate borging mogelijk is.
- Overlap met stroomgebiedbeheerplan en Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW)

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Pilot Fosfaat evenwichtsbemesting

- Pilot met Kringloopwijzer bij melkveebedrijven:
 - Bedrijfsspecifieke fosfaat gebruiksnormen voor de deelnemers op basis van historische data (3 jaar)
 - Gebaseerd op evenwichtsbemesting
 - Reductie van 10 kg/ha op fosfaatverzadigde gronden.
 - Private borging
- Belangrijk onderdeel voor de kringloopwijzer, omdat er nu naast stikstof ook fosfaat wordt getest.

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015

Conclusies

- Het 5de Nitraat Actieprogramma zet een goede stap op weg naar het behalen van de belangrijkste milieukundige doelen waar Nederland voor staat.
- Brengt evenwicht op de Nederlandse mestmarkt door verplichte mestverwerking.
- Het geeft ruimte aan een bedrijfs- en regio specifieke aanpak mits daar een goede borging voor is.

Harm Smit - Themadag CBGV- 12 februari 2015